

Kvægøkonomisk nyhedsbrev

Af Jannik Toft Andersen

nr. 4, 10. november 2011

Videncentret for Landbrug, Kvæg, Team Økonomi og Management

jta@vfl.dk

Tingenes tilstand nu og her

Sammenfatning af de økonomiske forhold.

I 4. kvartal 2011 forventes der for det gennemsnitlige kvægbrug et driftsresultat pr. kg mælk på 29 øre, hvilket er lavere end forventningerne til 3. kvartal 2011. Faldet kommer efter, at driftsresultatet pr. kg mælk har været støt stigende siden 2. kvartal 2009. Der er en forventning om et svagere mælkemarked i de kommende måneder. Oksekødspriserne har været faldende de seneste måneder. Efter den seneste rentesækning er den ledende danske rente for første gang lavere end i Eurozonen.

- "Mælk minus foder" ligger i øjeblikket på 1,28 kr. pr. kg mælk for den gennemsnitlige konventionelle mælkeproducent og på 1,10 kr. pr. kg mælk for den gennemsnitlige økolog.
- Afregningsprisen er pt. 2,62 kr. pr. kg konventionel standardmælk og tilsvarende 3,20 kr. pr. kg økologisk standardmælk. I de kommende måneder forventes mælkeprisen, at komme under pres, grundet høj globalt udbud, forventninger om lavere kinesisk efterspørgsel samt prispres på højværdiprodukterne på det europæiske marked. Der er dog ikke tegn på, at priserne vil falde helt ned til 2009-niveauet.
- Efter at oksekødspriserne har haft en stigende trend i en lang periode, oplevede priserne i 3. kvartal et fald.
- Siden høst er kornpriserne faldet cirka 10 kr. pr. hkg og handles nu i niveau 125-130 kr. pr. hkg. Kornsituation i EU betegnes i øjeblikket som rigelig. Dette forstærkes af svækket eksport ud af EU.

- Mens priserne på konventionelle fodermidler har været faldende siden høst, har økologerne oplevet stigende foderpriserne. Derfor er gabet i "mælk minus foder" mellem de to drifts-former også blevet større i 3. og 4. kvartal.
- Efter rentesænkningen er Danmarks Nationalbanks udlånsrente for første gang nogensinde lavere end den ledende rente i Eurozonen. Med udsigt til lav vækst samt gældskrisen i Sydeuropa, er der udsigt til lave og måske faldende renter i den kommende tid. Mens det danske renteniveau i forhold til sidste år er faldet, har der været stigende bidragsatser. Det vurderes dog, at nettoeffekten for det gennemsnitlige kvægbrug er svagt lavere finansieringsudgifter i 2011 forhold til 2010.
- Ligevægtsprisen på seneste børs forventes at ligge i intervallet 1,03-1,08 kr. pr. kg mælk. Hvilket er et fald på ca. 1 kr. i forhold til børsen i august og et fald på hele 2 kr. i forhold til ligevægtsprisen november 2010.
- Den foreløbige mælkeindvejning ligger pt. under den nationale kvote. På samme tidspunkt sidste år lå mælkeindvejningen på 101,4 %.

Driftsresultat pr. kilo mælk

Resultatet pr. kg mælk for det gennemsnitlige konventionelle kvægbrug forventes i 4. kvartal at blive på 29 øre. Dette er et fald på ni øre i forhold til forrige kvartal. Faldet i dette nøgletal kommer efter, at nøgletallet har været støt stigende siden det absolutte lave punkt i 3. kvartal 2009.

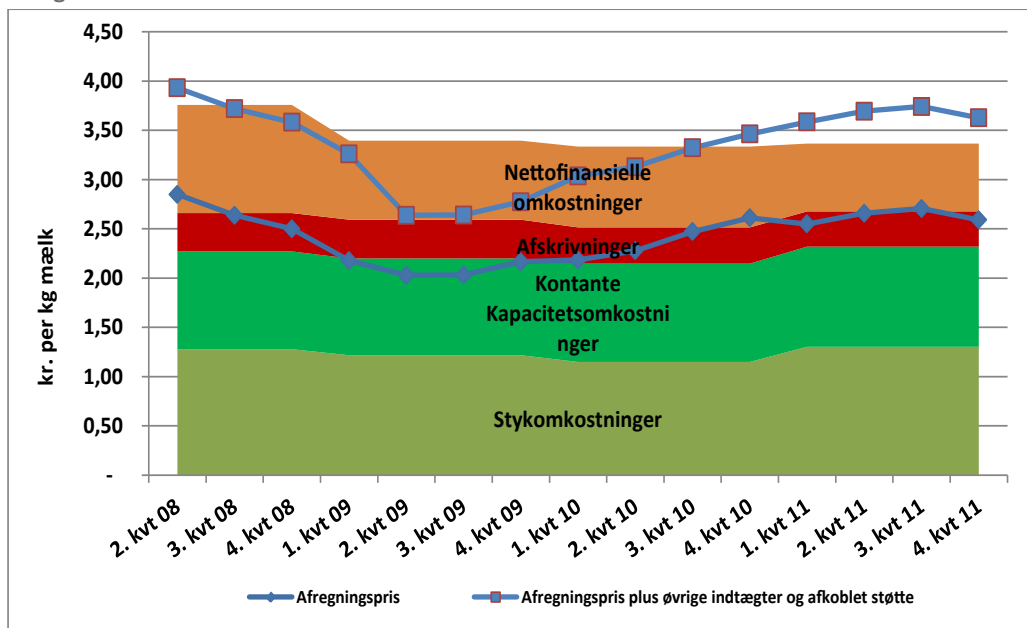
I de kommende kvartaler forventes driftsresultat pr. kg mælk at blive lavere end gennemsnit i 2011. Resultatet pr. kg mælk forventes dog stadig at ligge over niveauet for både 2009 og 2010

Omkostningsniveauet pr. kg mælk i 2011 forventes at blive lidt højere end i 2010. Pr. kg mælk forventes især stykomkostninger at blive højere i år end i 2010. Mens de kontante kapacitetsomkostninger pr. kg mælk forventes at blive få øre højere i 2011 i forhold til 2010. Omkostninger til afskrivninger og især finansiering vil trække i den anden retning. De lavere finansieringsomkostninger i 2011 skyldes, at en del bedrifter i 2010 havde realiseret tab på finansielle forretninger. Disse tab er ikke medtaget i prognosen for 2011.

Udbetalingen på 7,5 øre pr. kg standardmælk fra Arlas strategifond indgår i 2011-resultaterne, men er beregnet ud fra mælkeproduktionen i 2010. Dette er også med til at påvirke resultatet positivt i 2011. Enkelte lokalcentre har dog valgt at medtage udbetalingen fra strategifonden i 2010-regnskaberne for deres landmænd.

Ud over at driftsresultatet skal aflønne ejerfamiliens arbejdsindsats og forrentning af egenkapital, skal driftsresultatet også dække afskrivningen af kvote, da denne ikke er medregnet i indkomstprognosen fra september 2011.

Figur 1: Indtægter og omkostninger pr. kg leveret mælk for det gennemsnitlige konventionelle kvægbrug, stor race

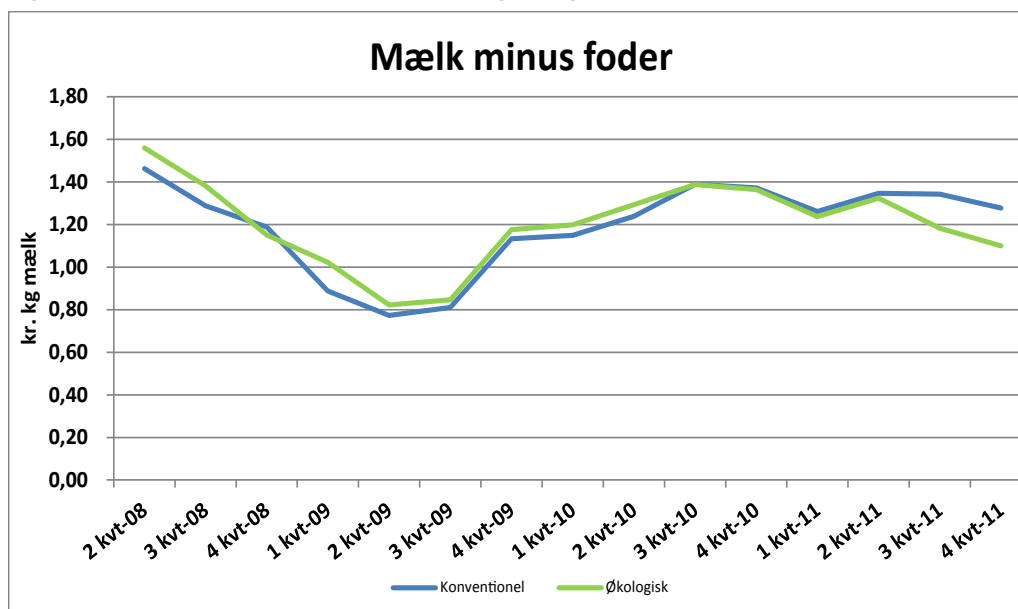

Figur 1. Data stammer fra DLBR's Økonomidatabase, 2008-2010-tallene er realiserede regnskabstal. 2011-tallene er med udgangspunkt i Videncentret for Landbrug, Kvægs indkomstprognose fra september 2011.

Mælk minus foder

Følgende nøgletal fortæller, hvor meget der er tilbage af mælkeprisen, efter at alle foderomkostninger er afholdt.

Figur 2: Mælk minus foder for hhv. konventionel og økologisk mælk, stor race

Figur 2. Udviklingen i nøgletallet "Mælk minus foder" fra 1. kvartal 2008 til 3. kvartal 2011. Mælkeindtægten for begge driftsformer er med udgangspunkt i den gennemsnitlige afregningspris pr. kg mælk (inklusive forventet efterbetaling og konsolidering på ejerbeviser, men eksklusiv sæson) fra Farmtal Online. Foderomkostninger pr. kg mælk er for begge driftsformer fremkommet med udgangspunkt i budgetkalkulernes foderplan på Farmtal Online 2011 og 2012 for malkekøer, stor race med opdræt, 1 årsko + 1,1 årsopdræt. Faktorpriserne er ligeledes fra Farmtal Online. Både mælkepriser og inputpriser er realiserede priser for 2. kvartal 2008 frem til 3. kvartal 2011. 4. kvartal 2011 er prognosepriser.

Nøgletallet "Mælk minus foder" ligger i indeværende kvartal på 1,28 kr. pr. kg mælk for den gennemsnitlige konventionelle producent. Dette er et fald på 6 øre i forhold til forrige kvartal. Faldet er primært drevet af en lavere afregningspris.

For økologerne forventes nøgletallet at ligge på 1,10 kr. pr. kg mælk i 4. kvartal. Her er der tale om et fald på 8 øre i forhold til 3. kvartal 2011. Dette skyldes ligeledes den lavere afregningspris. Derudover er de økologiske fodermidler steget meget inden for de sidste måneder¹.

Fra at "Mælk minus foder" for henholdsvis konventionelle og økologiske producenter i de seneste år har fulgt hinanden tæt, så ligger nøgletallet for økologerne noget lavere end for de konventionelle producenter. Dette skyldes, at de økologiske fodermidler over de sidste måneder har været stigende, mens der har været vigende priser på konventionelle fodermidler.

¹) Da den interne grovfoderpris for 2011 er blevet ændret siden "Kvægøkonomisk nyhedsbrev juli 2011" udkom for både 3. kvartal og 4. kvartal er værdien "Mælk minus foder" i 3. kvartal 2011 også forskelligt i dette nyhedsbrev og nyhedsbrevet fra juli 2011

Mælkepris

Den gennemsnitlige afregningspris for konventionel standardmælk, tung race (4,2 pct. fedt, 3,4 pct. protein) ligger efter Arlas sænkelse af afregningsprisen 5. september i øjeblikket på 2,62 kr. pr. kg standardmælk for konventionel mælk og 3,20 kr. pr. kg for økologisk standardmælk.

Det globale mælkemarked er i her efteråret præget af stigende udbud. Dette er især gældende for New Zealand, hvor mælkeindvejen er steget ret markant i forhold til sidste år.

Ligeledes forsætter New Zealand, der netop nu er gået ind i højsæsonen, med at øge produktionen. På nuværende tidspunkt er den new zealandske mælkeproduktion omkring 18 % højere end sidste efterår. Der er ligeledes forventninger om, at produktionen i den New Zealandske højsæson vil ligge på et væsentligt højere niveau end sidste år højsæson. Hvorvidt disse forventninger realiseres er meget afhængige af de vejræssige forhold i Oceanien de kommende måneder.

Selv om udbuddet øges ret markant er den globale efterspørgsel stadigvæk på et højt niveau. Den høje efterspørgsel bliver stadig drevet af Kina og Rusland. Dog er kinesiske import aftaget noget inden for de sidste uger. Samtidig viser de ledende økonomiske indikatorer fra Kina, at den kinesiske økonomi forventes at stå over for en periode med mere afdæmpede vækstrater, hvilke alt andet lige må føre til lavere efterspørgsel.

På grund af den meget usikre økonomiske situation i EU er den europæiske forbrugers tillid lav, samtidig med mejerierne oplever stigende prispres fra detaillendet. Disse faktorer gør, at priserne på højværdiprodukterne forventes at komme under pres.

Alt i alt så tegner det til, at mælke markedet de næste 3-6 måneder vil være svagere end hvad der er set i det seneste halvår. Der må forventes en lavere afregningspris. Der er dog i øjeblikket intet, der tyder på, at markedet er på vej mod samme lave prisniveau som i 2009.

Oksekød

Ifølge chefkonsulent K.B. Lind Pedersen, Landbrug og Fødevarer, så har afregningspriserne i 3. kvartal oplevet et mindre fald i forhold til 2. kvartal. Hermed er prisstigningerne fra de nærmeste foregående kvartaler brudt. Priserne steg efter sommerferien, men dette var ikke nok til at udligne faldende før ferien og en svækkelse igen sidst i kvartalet som følge af tendens til større udbud og en vis afmatning af markedet.

Der må ventes yderligere prisfald i 4. kvartal. Prisnedgangen kan blive forstærket mod slutningen af kvartalet ikke mindst for visse klasser af kalve/ungtyre på grund af fremrykning af dyr, så der kan opnås en højere præmie pr. handyr med slagtning i 2011 frem for 2012 og samtidig kan de så tælle med i referenceperioden for historisk handyrtillæg.

Oksekøbspriserne er dog stadig på et højt niveau og er omkring 15 % højere end på samme tidspunkt sidste år og presset på priserne i dette kvartal forventes ikke at blive så kraftige som frygtet først på året.

Salgsafgrøder

Kornpriserne er faldet omkring 10 kr. pr. hkg siden høst. Foderbyg og hvede handles i starten af 4. kvartal i et niveau omkring 125-130 kr. pr. hkg. I øjeblikket er der rigelig med korn i EU og eksporten til tredjelande er også noget lavere end for et år siden, da Rusland og Ukraine har eksporteret store mængder til de arabiske lande. Derfor må der forventes svagt stigende kornpriser i de næste kvartaler.

Fodermidler

Købspriserne på konventionel foderbyg ligger i indeværende kvartal på omkring 150 kr. pr. hkg.

I 3. kvartal er en konventionel C-blanding i perioden blevet handlet til i gennemsnit 220 kr. pr. hkg, og en A-blanding er blevet handlet i omkring 200 kr. pr. hkg.

Da foderpriserne har været generelt stigende i 2011, er DLBR's vejledende interne pris for konventionelt grovfoder høstet i 2011 hævet til 1,20 kr. pr. FE. Tilsvarende er den interne grov-

foderpris for økologisk foder høstet i 2011 hævet til 1,60 pr. FE. Dette giver en gennemsnitlig intern foderpris i 2011 på henholdsvis 1,15 kr. pr. FE konventionel grovfoder og 1,5 kr. pr. FE økologisk grovfoder. Der er dog store forskelle på de faktiske omkostninger ved at dyrke en FE grovfoder fra bedrift til bedrift.

Sojaskrå ligger i øjeblikket stabilt på omkring 235-240 kr. pr. hkg. Der er dog tegn på lavere priser på soja i de kommende måneder, da den sydamerikanske sojahøst har været god. Derudover vil usikkerheden til den amerikanske økonomi hæmme efterspørgslen.

Prisen på rapsskrå har de seneste måneder været meget stabilt på omkring 160 kr. pr. hkg. Rapsskrå forventes også at ligge stabilt på dette niveau i de kommende måneder.

I de seneste måneder har der været relativt store stigninger på økologiske fodermidler. Det skal dog understreges, at marked for økologiske fodermidler i øjeblikket er meget tyndt og dermed mere uigennemskuelig prisdannelse. Der er selvsagt umuligt at spå om, hvor vedvarende denne stigning er.

Renter

Torsdag den 3. november sænkede Danmarks Nationalbank udlånsrenten med 0,35 procentpoint til 1,2 %. For første gang nogensinde ligger den ledende danske rente under den ledende rente i Eurozonen. Årsagen til dette er, at med gældsproblemerne i Eurozonen betragtes den danske krone i stigende grad som en sikker tilflugtsvaluta, og har dermed rigelig kapitaltilgang.

Verdensøkonomien er i øjeblikket præget af generel vækstafmatning. Det er især OECD-landene, der er hårdt ramt. I den kommende tid forventes der lav og ustabil, dog stadig overvejende positivt vækst. Der er dog en betydelig risiko for en decideret recession i flere toneangivende lande.

Den økonomiske krise har medført, at gældsniveauet er kommet op på et uholdbart højniveau især Sydeuropa, men også i USA har gælden nået en bekymrende størrelse.

Grundet de svage vækstudsigter og gældskrisen er renterne historisk lave i hele den vestlige verden. Der er ikke udsigt til renteforhøjelser inden for overskuelig fremtid. Ligeledes er der forventninger om vigende inflationspres, hvilket også taler for en periode med enten faldende eller uændret renteniveau.

Mens der forventes lavere renteniveauer, forventes der stigende bidragssatser på både bank- og realkreditlånene. Dette slår mest direkte igennem på nyudlån. Den forventede nettoeffekt for kvægbruget, som helhed af dels faldene rente- og højere bidragssatser, er, at finansieringsudgifterne er en anelse lavere i forhold til for et år siden. Det skal dog understreges, at udviklingen i bidragssatser er meget forskellige fra bedrift til bedrift, og afhænger af den enkelte landmands betalingsevne samt den pågældende finansielle institutions bidragspolitik.

Kvægbruget er meget følsomt over for rentestigninger. For den gennemsnitlige mælkeproducent skal en stigning i det generelle renteniveau på et procentpoint modsvares af en stigning i mælkeprisen eller en reduktion i de øvrige driftsomkostninger på 15 øre pr. kg mælk. Rentefølsomheden er stigende med besætningsstørrelsen.

Kvotepriis

På den netop afsluttede novemberbørs 2011 endte den foreløbig ligevægtspris mellem 1,03 og 1,08 kr. pr. kg mælk. Dermed er ligevægtsprisen faldet med cirka en krone i forhold til forrige kvotebørs i august. I forhold til børsen i november sidste år er det her tale om et fald på hele 2 kr.

Hvis der regnes med, at pengene, der bliver bundet i kvote skal forrentes med 5 %, svarer det til en årlig kvoteomkostning til afskrivninger og forrentninger på 30 øre pr. kg mælk for kvote købt på børsen i november 2011.

I uge 41 lå udnyttelse af landekvoten på 98,45 %. På samme tidspunkt sidste år lå kvoteudnyttelsen på 101,4 %

Ved kvoteårets start blev den nationale kvote forhøjet med 1 %. Hvert år indtil kvoteåret 2014/15 vil der komme tilsvarende forhøjelse af landekvoten. Det sidste år af kvotens levetid vil den nationale kvote ikke blive forhøjet.